

PK-YRITYSTEN KYSELY:

Yrityksillä ongelmia tulorekisterin käyttöönotossa

Keskuskauppakamarin ja alueellisten kaupakamareiden kahden vuoden välein toteutettavaan PK-hallitusbarometriin vastasi helmikuussa 1100 yritysjohtajaa eri puolilta Suomea. Barometrissa selvitettiin muun muassa yritysten näkemyksiä investoinneista ja byrokratiasta.

PK-hallitusbarometrissa ei erikseen kysytty verotuksesta tai Verohallinnon toiminnasta. Tästä huolimatta lähes 30 PK-hallitusbarometriin annettua avointa vastausta koski Verohallinnon ylläpitämää tulorekisteriä. Tulorekisterin käyttöönotto näyttäisi näin ollen merkittävästi vaikuttaneen PK-yritysten raportointivelvollisuuksiin ja raportoinnin käytännön sujuvuuteen.

Tulorekisteri on vuoden 2019 alusta käyttöön otettu kansallinen sähköinen tietokanta. Se sisältää palkka-, eläke- ja etuustiedot yksilötasolla. Tiedon tuottajat, kuten työnantajat, ilmoittavat tiedot ansiotuloista tulorekisteriin reaaliaikaisesti ja maksukohtaisesti. Verohallinnon Tulorekisteriyksikkö ylläpitää tulorekisteriä ja toimii vastuuviranomaisena.

Tulorekisterissä on teknisiä ongelmia sekä puutteita neuvonnassa

Useassa vastauksessa nostettiin esiin tulorekisteriin liittyvät tekniset ongelmat muun muassa annettujen tietojen korjaamiseen ja tarkistamiseen sekä järjestelmän ruuhkautumiseen liittyen. Myös ilmoittamiseen liittyvä neuvonta on ollut toisinaan puutteellista tai ristiriitaista.

”Verottaja on tuonut verotukseen ja kansalliseen tulorekisteriin liittyen muutokset liian nopeasti, ohjelmistotoimittajat eivät ole pystyneet tekemään rajapintojaan valmiiksi. Tiedottaminen tulorekisteristä on ollut riittämätöntä.”

”Inkomstregistret har varit fruktansvärt besvärligt att införa i Skatteförvaltningens system via ekonomiregistret Visma Fivaldi. Det har varit svårt att få tag i experthjälp.”

”1.1.2019 käyttöön otettu tulorekisteri aiheutti paljon työtä ja päänvaivaa, kun ohjelmistotalot saivat systeemin toimimaan ohjelmissaan vasta vuoden vaihteessa ja nyt alkuvuonnakin on kirjanpito-ohjelmiin täytynyt tehdä useita päivityksiä asioiden virheellisyyksien vuoksi.”

”Verottajan verkkopalvelujärjestelmien toimivuus ja ongelmien selvittämisen vaikeus. Yksi puhelu yritysasioista verottajalle johtaa yleensä saman asian esittämiseen 3–4 eri henkilölle. Lisäksi viranomaisen oma järjestelmien tuntemus ja tietojärjestelmien kanssa yhteensopivuus on toisinaan huonoa.”

”KATRE [kansallisen tulorekisterin perustamishanke] työllistää ihan hirveästi ja ohjelmistojen yhteensopivuudessa ja toiminnassa paljon virheitä, joita jatkuvasti päivityksin korjataan.”

”Tulorekisterin toimimattomuus ja hitaus ei ole tästä ajasta, ollaan menty ajassa taaksepäin.”

”Tulorekisteri aiheuttaa erittäin paljon lisätyötä ja aiheuttaa ajanhukkaa odottelu-toiminnollaan.”

Reaaliaikaisesti annettavat ilmoitukset kuormittavat yrityksiä

Yritykset kokevat kuormittavana, että ilmoitukset on annettava tulorekisteriin viiden kalenteripäivän kuluessa jokaisesta maksutapahtumasta. Aikaisemmin vastaavat tiedot annettiin vuosi-ilmoituksilla. Lain mukaan ilmoitettaviin tietoihin kuuluvat palkkojen lisäksi muun muassa palkinnot, luontoisedut sekä kustannusten korvaukset. Aikaisempaa huomattavasti laajempi ja tiheämpi raportointivelvollisuus on jo ajanut yrityksiä muuttamaan maksukäytäntöjään.

"Tulorekisterin käyttöönotto, erityisesti kilometrikorvausten ja päivärahojen maksamisen ilmoittaminen viiden päivän kuluessa ei palvele ketään, vaan työllistää liikaa tai toinen vaihtoehto, jota omassa yrityksessämme käytetään, jolloin nämä maksetaan palkan yhteydessä eli matkustavat työntekijät rahoittavat yrityksen toimintaa osalta jopa yli kuukauden ajan kilometrikorvausten ja päivärahojen osalta."

"Uuden tulorekisterin ilmoitusmääräaika muutettava kuukausittain tapahtuvaksi, viiden päivän sääntö oli taas osoitus verohallinnolta, ettei monissa muutoksissaan tunne ollenkaan liike-elämän, yritysmaailman ja yhteiskunnan toimintaa."

"Rakennusalalla suuri kulu- ja ajankäytön byrokratia on rakentamisilmoitukset. Vielä kun tuli tulorekisteri, niin ilmoituksia lähtee. Palkanmaksu on joka toinen perjantai, joten yhdeksän hengen yrityksestäkin lähtee satoja ilmoituksia. Ei helpottanut yhtään!"

"Tulorekisteri on jo nyt osoittautunut aivan liian aikaavieväksi. Esim. luontoisetujen raportointi joka kuukausi, vaikka palkkaa ei maksettaisikaan, on täysin käsittämätön velvoite, etenkin jos kyse on vain puhelinedusta."

"Uusi reaaliaikainen raportointi palkanmaksusta lisännyt huomattavasti työmäärää."

Tulorekisteristä on aiheutunut yrityksille ylimääräistä vaivaa ja kustannuksia

Vastausten perusteella tulorekisterin käyttöönotto on aiheuttanut pk-yrityksille merkittäviä kustannuksia. Erityisen hankalaksi tulorekisterin kokivat pienet yritykset.

"Pitkässä juoksussa on siirretty hallinnolle kuuluvia tehtäviä yritysten tehtäviksi. Esimerkkinä sähköinen raportointi veronsaajalle ja erityisesti tulorekisteri, jotka ovat pitkälti tulleet annettuna ja tulleet maksamaan yrityksille reilusti."

"Koemme erittäin kuormittaviksi palkkatietorekisterin kaltaiset järjestelmien muutokset, jotka toteutetaan viranomaisten palvelemiseksi ja byrokratian lisäämiseksi - ja vielä yritysten kustannuksella."

"Pienyritysten reaali maailman ulkopuolella elävä tulorekisteri."

"Verottajan ja muun valtion hallinnon toimet teettävät pienissä yrityksissä paljon työtä. Asian voisi ilmaista toisin: pääministeri Sipilän mainostamat byrokratian purkutalkoot eivät näy PK-yrityksissä helpotuksina."

Tulorekisterin käyttöön tarvittavissa valtuuksissa esiintyvät ongelmat

Yritykset nostivat esiin ongelmia tulorekisterin käyttöön tarvittavien valtuuksien myöntämisessä. Suurin osa yrityksistä myöntää valtuudet tulorekisterissä asioimiseen Suomi.fi -palvelun kautta, toiset taas Katso-palvelun kautta.

"Viime vuonna käyttöön otetut suomi.fi -valtuudet vero- ja palkka-asiointiin tulivat käyttöön raakileina eivätkä koske kaikkia asiakastahoja, joiden kanssa tulee jatkaa KATSO-valtuuksilla ja tehdä jopa uusia KATSO-valtuutuksia. Valtuutusjärjestelmä toimii huonosti ja hitaasti."

"Hallituksen jäsenet ovat kaikki ulkomaalaisia ja voidakseen valtuuttaa henkilö tai yhteisö ilmoittamaan palkka yms. tietoja yrityksen puolesta Tulorekisteriin, tulisi jollakin nimenkirjoitusoikeuden omaavalla olla suomalainen sosiaaliturvatunnus. Tämä on osoittautunut enemmän kuin haasteelliseksi eikä verohallinto ole ottanut vielä kantaa asian hankaluuteen."

Kehityssuunta herättää yrityksissä huolta

Vastauksista näkyy myös pk-yritysten huoli tulevaisuudesta kehityksestä ja ilmoittamisvelvollisuuden lisääntymisestä. Viime vuonna myös tietosuojasetus (GDPR) aiheutti yrityksille paljon työtä.

"Muutokset tulisi lopettaa pariksi vuodeksi, sillä myös GDPR on teettänyt yrityksille v. 2018 paljon ylimääräistä työtä. Ei yrityksissä ole ylimääräisiä ihmisiä tekemään useita muutoksia yhden vuoden aikana, oman liiketoiminnan kehittämisen lisäksi."

"Joudumme antamaan tilastotietoja työntekijöistä tulorekisteriin ja se on yksi lisätyö yrittäjälle, josta kukaan ei maksa mitään ja valtio vain määrää saatavakseen."

"Tulorekisteri luonnollisesti sotki kuviot aika lailla. Luulemme kuitenkin, että pitkällä aikavälillä hyvä asia."

"Kauhulla odotamme, toteutuuko verohallinnon suunnitelman reaaliaikaisesta alv-ilmoittamisesta, joka ajaa pienyritykset suurten ohjelmistotalojen ja suurten tilitoimistojen orjiksi. Pienillä toimijoilla ei siinä pelissä enää ole sijaa."